

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

кафедра фінансів, банківської справи та страхування

FINANCE
BANKING
INSURANCE

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
для здобувачів ОПІ «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»**

Кропивницький, 2024

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
для здобувачів ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»**

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи
та страхування

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Кропивницький, 2024

Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для здобувачів ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладачі: В.В. Сибірцев, Т.А.Мельник, Л.М. Задорожня. Кропивницький : ЦНТУ, 2024. 27 с.

Укладачі:

СИБІРЦЕВ Володимир Васильович, професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ЦНТУ;

МЕЛЬНИК Тетяна Андріївна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ЦНТУ;

ЗАДОРЖНЯ Лариса Михайлівна, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ЦНТУ.

Рецензенти:

ЖОВНОВАЧ Руслана Іванівна, професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики ЦНТУ.

ГАВРИЛОВА Наталія Валеріївна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ЦНТУ;

Методичні рекомендації охоплюють комплекс питань, пов'язаних з написанням кваліфікаційної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, пояснюють її зміст і структуру, містять порядок оформлення й захисту роботи. Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання.

© Методичні рекомендації до
виконання та захисту
кваліфікаційної роботи за другим
(магістерським) рівнем вищої, 2024

© ЦНТУ, 2024

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	7
3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
4. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	20
4.1. Допуск до захисту та рецензування кваліфікаційної роботи	20
4.2. Організація захисту кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.....	22
4.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
ДОДАТКИ.....	28

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання та захист кваліфікаційної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти є складовою частиною освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та здійснюється відповідно до затверджених навчальним планом і графіком навчального процесу з метою закріплення здобувачами системи професійних вмінь і навичок, а також досвідом професійної діяльності, та має сприяти саморозвитку здобувача.

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Магістерський (другий) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Магістр повинен володіти здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Магістерський рівень підготовки передбачає здобуття найбільш передових концептуальних та методологічних знань в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей, умінь критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та складні ідеї.

Кваліфікаційна робота – індивідуальне завдання творчого науково-дослідницького, проектно-конструкторського характеру, яке виконує здобувач вищої освіти на завершальному етапі фахової підготовки. Вона є кваліфікаційною науковою працею, однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних і виробничих завдань і містить елементи наукової новизни в певній галузі знань або напрямі практичної діяльності.

Кваліфікаційна робота для присудження ступеня вищої освіти «магістр» – це вид наукової роботи виключно індивідуального характеру, за допомогою якої можна визначити ступінь та рівень наукової підготовки здобувача вищої

освіти відповідно до фаху.

Зміст кваліфікаційної роботи та форма її викладу характеризуються відносним ступенем абстрагування, активним застосуванням засобів логічного мислення, економіко-математичних розрахунків, комп'ютерних методик та математичної статистики.

Виконання та захист кваліфікаційної роботи – це атестація підготовки фахівця, призначена для об'єктивного контролю ступеня сформованості компетентностей дослідницького та інноваційного характеру, пов'язаних із застосуванням та продукуванням нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі економіки.

Мета написання кваліфікаційної роботи – виконати наукову пошукову роботу на належному теоретичному та методичному рівнях, що повинна містити самостійну дослідницьку розробку актуальних проблем розвитку фінансових відносин і підтверджувати рівень компетентностей випускника магістратури.

Кваліфікаційна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки здобувача вищої освіти (магістра), а з іншого – самостійним оригінальним науковим дослідженням автора, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства, при цьому здобувач вищої освіти упорядковує на власний розсуд накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значимість.

У кваліфікаційній роботі здобувач вищої освіти повинен:

- обґрунтувати актуальність теми, її відповідність сучасному стану розвитку науки, практичним завданням розвитку підприємства, регіону, держави;
- показати глибокі теоретичні знання з обраної теми та вміння їх застосовувати;
- продемонструвати вміння критично аналізувати монографічні та періодичні видання з теми дослідження, робити висновки і пропозиції;
- показати уміння та навички в проведенні експерименту, аналізу і розрахунків, володіння новітніми методами наукового дослідження;
- виявити вміння узагальнювати результати, застосовувати сучасні методики оцінювання економічної і соціальної ефективності запропонованих заходів, лаконічно формулювати висновки і аргументовано обґрунтувати практичні рекомендації.

У зв'язку з цим основне завдання здобувача вищої освіти – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації та вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Кваліфікаційна робота відображає як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового

пізнання, правомірність яких обґрунтовується в кожному конкретному випадку їх використання.

Підготовку до написання кваліфікаційної роботи починають із вибору теми, яка має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики в галузі фінансів, банківської справи та страхування. Темі кваліфікаційних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики кафедри фінансів, банківської справи та страхування, сучасних досягнень науки у фінансовій сфері. Орієнтовний перелік тем надається кафедрою. Здобувач вищої освіти має право самостійно запропонувати тему кваліфікаційної роботи за проблемою, яка не відображена в тематиці кафедри. У цьому випадку її необхідно обґрунтувати, визначити мету, об'єкт дослідження і надати приблизний план написання. Кафедра затверджує теми і призначає кожному здобувачеві вищої освіти керівника з числа провідних науково-педагогічних працівників з науковим ступенем доктора або кандидата наук. Темі кваліфікаційних робіт і керівники від кафедри затверджуються наказом ректора.

Керівник кваліфікаційної роботи забезпечує індивідуальне консультування здобувача вищої освіти, допомагає йому скласти план, контролює дотримання графіка виконання, рецензує частини роботи і завершений варіант, готує здобувача вищої освіти до захисту.

Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи:

- розробка завдання на кваліфікаційну роботу, складання календарного плану його виконання;
- опрацювання навчальної та наукової літератури і складання плану роботи;
- проведення наукових досліджень, обробка фактичного матеріалу;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівникові;
- усунення недоліків, написання остаточного варіанта тексту, оформлення кваліфікаційної роботи;
- перевірка роботи на академічну доброчесність;
- отримання відгуку керівника;
- зовнішнє (міжкафедральне) рецензування роботи;
- захист кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

Успішність виконання кваліфікаційної роботи великою мірою залежить від уміння вибрати найрезультативніші методи дослідження, оскільки саме вони дозволяють досягти поставленої у роботі мети.

2. СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти повинна бути логічно побудованим, цілісним і завершеним самостійним науковим дослідженням. У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати сутність і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Структурно кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти містить:

- **титульну сторінку;**
- **заяву;**
- **завдання;**
- **відгук керівника;**
- **рецензію з організації (місця переддипломної практики);**
- **зовнішню (міжкафедральну) рецензію доктора або кандидата економічних наук;**
- **перелік публікацій здобувача;**
- **анотацію (українською і англійською мовою);**
- **зміст з визначенням сторінок тексту кваліфікаційної роботи;**
- **вступ;**
- **основну частину** (три основні розділи, з яких I – теоретико-методологічний, II – дослідницько-аналітичний, III – проектно-рекомендаційний);
- **висновки;**
- **список використаних джерел;**
- **додатки.**

УВАГА! Зазначені структурні частини є невід’ємними складовими кваліфікаційної роботи і підшиваються разом.

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи (є першою сторінкою роботи) оформлюється за встановленою формою (Додаток А) і містить наступну інформацію: найменування закладу вищої освіти, його підпорядкованість; назву факультету (центру), кафедри, де виконувалась робота; шифр і найменування спеціальності; прізвище, ім’я, по батькові здобувача вищої освіти; назву теми кваліфікаційної роботи; особистий підпис виконавця – автора роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім’я, по батькові, підпис керівника кваліфікаційної роботи; прізвища, ім’я по батькові рецензентів; візу завідувача кафедри про допуск кваліфікаційної роботи до захисту; місто, рік.

Після титульного аркуша розміщується **заява** здобувача вищої освіти на виконання кваліфікаційної роботи, підписана здобувачем, його керівником та затверджена завідувачем випускової кафедри (Додаток Б).

Завдання на кваліфікаційну роботу містить тему роботи, прізвище, ім'я, по батькові керівника, строк подання роботи до захисту, вихідні дані до роботи, зміст роботи (назву розділів роботи), перелік графічного матеріалу, календарний план виконання роботи (Додаток В). Завдання підписується виконавцем і керівником кваліфікаційної роботи та затверджується завідувачем випускової кафедри.

УВАГА! Друкується завдання на одному аркуші з двох сторін.

Анотація кваліфікаційної роботи (окремо українською і англійською мовою) подається для ознайомлення зі змістом та результатами роботи і являє собою узагальнений короткий виклад її основного змісту. В анотації кваліфікаційної роботи мають бути стисло представлені основні результати дослідження. Наприкінці анотації наводяться ключові слова. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту кваліфікаційної роботи, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до семи. Ключові слова подають у називному відмінку.

Анотація розміщується на окремому аркуші разом з ключовими словами безпосередньо перед змістом кваліфікаційної роботи, номер на ній не проставляється. Приклад оформлення анотації українською і англійською мовою наведено в Додатку Г.

УВАГА! Титульний аркуш, завдання, анотації не нумерують, але враховують до загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується керівником, розміщується безпосередньо після анотації, починаючи з нової сторінки. Зміст включає найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки) у послідовності їх висвітлення та подання у кваліфікаційній роботі. Зміст рекомендовано подавати у таблиці, кордони якої мають бути приховані. Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи наведено в Додатку Д.

УВАГА! Зміст **НЕ повинен** перевищувати 1 сторінку.

У **вступі** кваліфікаційної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мотиви її вибору; формулюється мета і визначаються завдання кваліфікаційної

роботи; вказуються об'єкт і предмет дослідження, їх методологічна основа, елементи наукової цінності одержаних результатів, методи наукових досліджень, апробація результатів, джерела і матеріали, на базі яких підготовлена кваліфікаційна робота. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінок.

Актуальність теми. Критичний аналіз та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або наукового завдання.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету кваліфікаційної роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Формулювання мети здійснюється з урахуванням обраної теми дослідження, а завдань – з урахуванням назв структурних підрозділів кваліфікаційної роботи. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача вищої освіти, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Методи дослідження – це інструменти добування фактичного матеріалу та його аналізу. Загальні методи використовують в теоретичних та емпіричних дослідженнях та включають до свого складу аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, абстрагування, моделювання, конкретизацію, системний аналіз. До спеціальних наукових методів відносять теоретичні та методичні прийоми наукових досліджень. Теоретичними прийомами є використання теоретичного доробку певної науки та створення нових теорій. Методами теоретичних прийомів наук є метод формалізації, аксіоматичний та гіпотетичний методи, створення теорій. До методичних прийомів досліджень відносять спостереження, експеримент, впровадження результатів дослідження у практичну діяльність, розрахунково-аналітичні методи та методи економіко-математичного моделювання, оптимізації та

специфічні методи фінансового аналізу. Зокрема, такими методами можуть бути методи абстракції, переходу від абстрактного до конкретного, історичний, ретроспективний, логічний, системний, структурний, порівняльний та факторний, математично-статистичний методи, метод порівнянь, економіко-математичного моделювання, метод оптимізації, методи ідеалізації та формалізації, індукції і дедукції та інші (балансовий, вибіркового і суцільного спостереження). Перераховувати методи дослідження треба не відірвано від змісту кваліфікаційної роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності використання саме цих методів.

Наукова цінність одержаних результатів. Полягає у формуванні авторських розробок, суджень, узагальнень, висновків, які вказують на нові способи вирішення певних завдань або обґрунтовують нових погляд на трактування сутності певного поняття, явища чи процесу. Елементами наукової цінності може бути нове поняття, застосоване здобувачем вищої освіти у роботі, новий самостійно виконаний експеримент тощо. Зазвичай наукова цінність кваліфікаційної роботи доводиться ретельним аналізом літературних джерел, науково-дослідних робіт, публікацій з теми магістерського дослідження.

Практичне значення одержаних результатів. Надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання. Відомості про впровадження результатів досліджень необхідно подавати із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Позитивним, але **необов'язковим** є наявність листа-клопотання з організації про затвердження відповідної теми кваліфікаційної роботи (Додаток Е) та довідки про прийняття до впровадження у практичну діяльність організації окремих пропозицій та результатів розробок здобувача вищої освіти (Додаток Ж).

УВАГА! Лист-клопотання та довідка про впровадження розміщуються перед списком наукових публікацій і не нумеруються.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Зазначається, на яких наукових конференціях, конгресах, симпозіумах, школах (назва, рік та місце проведення) оприлюднено результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі. Вказується кількість наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати кваліфікаційної роботи.

УВАГА! Підтверджується апробація переліком публікацій здобувача,

який підшивається разом з кваліфікаційною роботою перед анотацією і не нумеруються.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Перераховуються всі структурні елементи роботи з обов'язковим зазначенням повного обсягу кваліфікаційної роботи. Вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів (теоретико-методологічний, дослідницько-аналітичний, проектно-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів наукових і прикладних досліджень.

У **першому розділі** кваліфікаційної роботи досліджується теоретичний аспект проблеми, оскільки глибоке вивчення теорії повинне слугувати основою для правильного вирішення практичних питань і одержання економічно обґрунтованих висновків та пропозицій.

Здійснюючи огляд літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи, здобувач вищої освіти повинен стисло і критично проаналізувати існуючі точки зору, виділити малодосліджені і невирішені питання. В теоретичній частині потрібно виділити положення, які в подальшому будуть конкретно розроблятися і знайдуть відображення в аналітичній частині роботи, а також в рекомендаціях і пропозиціях.

Результатом роботи над першим розділом має бути всебічно охарактеризований предмет дослідження і проблеми, що визначають умови його функціонування.

Наступні розділи кваліфікаційної роботи повинні бути більш конкретними, детально розкривати сутність вибраної для вивчення проблеми. У них досліджується практичне вирішення питань на прикладі конкретного підприємства, банку, страхової організації, інших фінансових установ.

У **другому розділі** кваліфікаційної роботи аналізується сучасний стан досліджуваного об'єкта, наводиться методика розрахунку і оцінки окремих його показників. На основі узагальнення результатів аналізу встановлюються наявні відхилення, визначаються їх причини, виявляються невикористані резерви.

Результатом роботи над другим розділом має бути виявлення основних недоліків діючої практики регулювання відповідних економічних процесів і обґрунтування гіпотези стосовно засобів можливого їх подолання або упередження.

На базі детального дослідження підходів до висвітлення теоретико-методологічних основ питання, що вивчається, і його всебічної аналітичної оцінки у **третьому розділі** кваліфікаційної роботи вказуються шляхи вирішення окремих проблем, обґрунтовуються пропозиції відносно вдосконалення функціонування конкретної сфери фінансових відносин. Причому слід аргументовано доказати, що запропоновані заходи повинні спричинити позитивний вплив на покращення кінцевих результатів фінансової діяльності.

Результатом роботи над третім розділом має бути розробка механізму розв'язання визначеної у кваліфікаційній роботі мети дослідження.

Висновки повинні бути логічним завершенням, підсумком усіх проведених досліджень у процесі виконання кваліфікаційної роботи. Висновки повинні бути сформульовані чітко і зрозуміло навіть без читання основного тексту, відображати зміст усієї роботи, її сутність, теоретичне і практичне значення. У висновках потрібно стисло (можна по пунктах) виділити основні результати дослідження, наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їх достовірність викласти рекомендації щодо їх використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини кваліфікаційної роботи відповідно до поставлених завдань. Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових заходах. Обсяг висновків не повинен перевищувати 4-5 сторінок.

Список використаних джерел має включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. Список використаних джерел формується в алфавітному порядку. Бібліографічний опис списку використаних джерел повинен оформлятися здобувачем з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання» (Додаток Р).

До **додатків** доцільно включати матеріали, які мають допоміжне значення для виконання кваліфікаційної роботи: копії офіційних документів, окремі положення інструктивних матеріалів, проміжні формули і розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, опис алгоритмів і програм, розроблених в процесі виконання кваліфікаційної роботи, ілюстрації допоміжного характеру, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції / положення / правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі

таблиці, рисунки тощо.

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи – 70-80 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

За рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування здобувачі вищої освіти пишуть *реферат* кваліфікаційної роботи, який містить загальну характеристику кваліфікаційної роботи (інформацію щодо структури, мети, завдання, об'єкта, предмета дослідження, практичної цінності, апробації результатів дослідження, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсягу кваліфікаційної роботи) та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновки. Структуру реферату наведено в Додатку И.

УВАГА! Реферат кваліфікаційної роботи та його електронний варіант здається секретарю екзаменаційної комісії і **НЕ підшивається** разом з кваліфікаційною роботою.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Вимоги до оформлення основного тексту. Текст кваліфікаційної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: ліве - 30 мм; праве - 10 мм; верхнє - 20 мм; нижнє - 20 мм. Абзацний відступ повинен бути однаковий упродовж усієї роботи і дорівнювати 1,25 см.

Кваліфікаційна робота повинна бути стилістично, граматично, а також технічно правильно й акуратно оформлена. Необхідно дотримуватись рівномірної щільності і контрастності друку впродовж усієї роботи, шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

Кваліфікаційна робота починається з титульного аркуша. За титульним аркушем розміщують послідовно: заяву; завдання із календарним планом-графіком на виконання кваліфікаційної роботи (друкується з обох сторін листа); відгук керівника; рецензію з організації (місця переддипломної практики); зовнішню (міжкафедральну) рецензію доктора або кандидата економічних наук; лист-клопотання з організації про затвердження теми роботи (за наявності); довідку з організації про впровадження результатів дослідження (за наявності); перелік публікацій здобувача вищої освіти; анотації; зміст з

визначенням сторінок тексту кваліфікаційної роботи; вступ; основну частину (перший, другий, третій розділи); висновки; список використаних джерел; додатки.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень». Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій - детальне розшифрування.

Нумерація сторінок. Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих аркушах) та проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки і знаку «№» арабськими цифрами.

Перша сторінка – це титульний аркуш, друга – завдання, третя – зміст. На титульному аркуші, аркушах завдання та змісту номер сторінки не ставиться.

УВАГА! Нумерація сторінок проставляється, починаючи з другої сторінки «ВСТУПУ» (5 сторінка).

УВАГА! НУМЕРАЦІЇ НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ: заява, відгук керівника, рецензія з організації (місця переддипломної практики), зовнішня рецензія доктора або кандидата економічних наук (міжкафедральна), лист-клопотання з організації про затвердження теми роботи, довідка з організації про впровадження результатів дослідження, перелік наукових публікацій здобувача, анотації.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи, які повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їх зміст. Заголовки підрозділів і пунктів слід друкувати з абзацним відступом з великої літери без крапки в кінці та без підкреслень. Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу **ВЕЛИКИМИ ЛІТЕРАМИ**.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ
ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансова політика підприємства: сутність та значення

У сучасних умовах ...

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять. Переносити слова в заголовку розділів забороняється. Відстань між заголовком і подальшим текстом повинна становити один рядок, а попереднім - щонайменше два рядки. Вступ, кожний розділ, висновки і список використаних джерел починаються з нової сторінки, а наступний підрозділ – одразу після закінчення попереднього. Після назви підрозділу, пункту, підпункту в нижній частині сторінки слід подавати щонайменше два рядки тексту.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена кваліфікаційна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилатися слід на останні видання публікацій.

В посиланні необхідно точно вказати номери сторінок з джерела, на яке дано посилання у кваліфікаційній роботі.

Посилання додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку використаних джерел та відповідна сторінка.

Наприклад: «... фінансової безпеки» [4, с. 35].

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами у

кваліфікаційній роботі є: таблиці, графічний матеріал (рисунок, ілюстрації, схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), формули, додатки.

Не допускається вставка до тексту сканованих елементів – таблиць, рисунків, формул тощо. Запозичена з літературних чи статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов’язкових посилань (у квадратних дужках) на порядковий номер джерела у списку використаних джерел та номери сторінок, з яких узято інформацію.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця в тексті кваліфікаційної роботи повинна мати назву, яка має точно і стисло відобразити її зміст. Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують по центру над таблицею. Слово «Таблиця» та її номер пишуться над правим верхнім кутком таблиці, а під ними – назва. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці в цьому розділі, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

Зразок:

Підходи до визначення ступеня інтенсивності використання каналів збуту наведені в табл. 1.3.	
Таблиця 1.3	
Підходи до визначення інтенсивності використання каналів збуту	
Вид розподілу	Характеристика
Селективний розподіл, або цілеспрямований збут	кількість заохочуваних посередників більше одного, але менше загальної кількості готових зайнятися продажем товару
Інтенсивний розподіл	передбачений для товарів повсякденного попиту і потребує великої кількості оптових і роздрібних торговців
Розподіл на правах винятковості (ексклюзивний)	обмеженій кількості оптових і роздрібних торговців надається виняткове право реалізації товару фірми в межах збутових територій
Джерело: [20, с. 18]	
Фінансова складова...	

При переносі таблиці в правому кутку наступної сторінки слід написати «Продовження таблиці» та її номер.

Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Наприклад: Таблиця А.2 (друга таблиця додатку А).

Заголовки стовпців і рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки стовпців - з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині.

Таблицю (залежно від її розміру) розміщують під текстом з першим посиланням на неї або на наступній сторінці, а за необхідності - у додатках до роботи.

Формули, за винятком формул, які є у додатках, нумеруються у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою. Наприклад: (3.1), (3.3).

Посилання у тексті на порядкові номери формули дають у дужках.

Наприклад: ...у формулі (3.1).

Формули в додатках нумерують окремо арабськими цифрами в межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Наприклад: ...у формулі (B.1).

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою. Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Зразок:

Економічну ефективність виробництва визначаємо як співвідношення «результати – витрати» за формулою (3.4):

$$E_B = \frac{P}{B}, \quad (3.4)$$

де P – результати (сукупний продукт);

B – витрати виробництва.

Наступний показник...

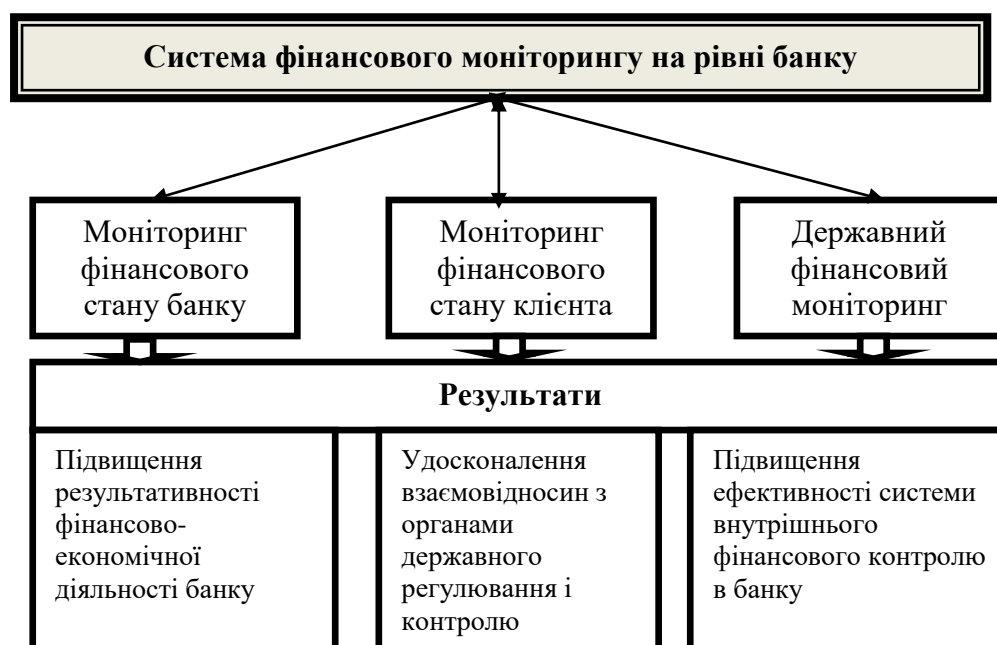
У кваліфікаційній роботі для кращого розуміння тексту розміщують графічний матеріал (рисунок, ілюстрації, схеми, діаграми, графіки, креслення тощо). Графічний матеріал подається безпосередньо після тексту, в якому про нього згадується вперше, або на наступній сторінці. Графічний матеріал, розміщений на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Графічний матеріал, розміри якого більше формату А4,

рекомендується розміщувати у додатках до роботи. Графічний матеріал слід нумерувати арабськими цифрами послідовно в межах розділу, за винятком рисунків, ілюстрацій, схем, діаграм, графіків, креслень тощо, наведених у додатках. Будь-який графічний матеріал у кваліфікаційній роботі позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком графічного матеріалу, поданого у додатках. Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка через крапку.

Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу).

Зразок:

Концепція управління процесами фінансового моніторингу на рівні банку схематично відображена на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Концепція управління процесами фінансового моніторингу на рівні банку

Джерело: [32, с. 116].

Управління процесами фінансового моніторингу на рівні банку передбачає...

Графічний матеріал повинен мати тематичну назву, яку розміщують під ним. За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово «Рис.» і назву подають після пояснювальних даних. Графічний матеріал кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Наприклад: Рис. В.1. (перший рисунок додатку В).

На всі таблиці і графічні матеріали в тексті кваліфікаційної роботи мають бути посилання. При цьому по тексту слова «таблиця» або «рисунок» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1», або «(рис. 1.2)». У повторних посиланнях на таблиці та рисунки скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2», або «див. рис. 2.2».

Додатки оформлюються окремою частиною як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках і розміщуються у **порядку появи посилань на них у тексті**, починаючи з титульного аркуша з надрукованим посередині великими літерами жирним шрифтом словом «**ДОДАТКИ**». Кожний додаток друкується з нової сторінки.

УВАГА! Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

З правого боку рядка жирним шрифтом малими літерами з першої великої друкується слово «**Додаток**» (але без знаку «№») і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «**Додаток Б**».

Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком. Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...». Нумерація однієї форми звітності за досліджуваний період оформлюється наступним чином, наприклад, Баланс за 2020 рік буде **Додаток А.1**, Баланс за 2021 рік - **Додаток А.2**.

Виконану кваліфікаційну роботу слід ретельно перевірити, звернувши увагу на такі моменти її написання та оформлення:

- чи весь текст є рівномірним та вирівняним (по ширині чи по центру рядків) та ін.;
- чи на всі наведені у роботі рисунки, таблиці і формули є посилання в тексті;
- чи усі рисунки, таблиці та формули правильно пронумеровані у межах кожного розділу;
- чи вірно зроблені посилання на літературні джерела згідно оформленого списку;
- чи на усі додатки є посилання у тексті;
- чи знайшли відображення у висновках всі сформульовані у вступі завдання.

Оформлена відповідно до сформульованих вимог та повністю укомплектована кваліфікаційна робота повинна бути переплетена і зареєстрована в інформаційно-обчислювальному центрі ЦНТУ.

4. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Допуск до захисту та рецензування кваліфікаційної роботи

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план.

Не пізніше ніж за 10 днів до захисту кваліфікаційна робота перевіряється на **академічну доброчесність** (згідно Положення «Про процедуру впровадження антиплагіатної системи у ЦНТУ» від 26.09.2022р.). Для цього відповідно до календарного плану здобувач вищої освіти має подати секретарю ЕК електронний варіант кваліфікаційної роботи в одному з форматів ODT (Open Office Document), DOC and DOCX (Microsoft Word) або PDF (редагована версія) текст остаточного варіанту роботи, підтверджений науковим керівником, разом з заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії (Додаток О). За результатами перевірки формується звіт подібності антиплагіатною інтернет-системою на основі якого формується Протокол Контролю «Оригінальність випускної кваліфікаційної роботи» визначеного зразка.

Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту (Додаток П), який, у випадку захисту роботи, додається до пакету супровідних документів. Висновок про допуск роботи до захисту повинен бути підготовлений не пізніше, ніж за 10 днів до захисту. Копію звіту подібності та висновку про допуск роботи до захисту здобувач може отримати на кафедрі за письмовим запитом.

Положенням «Про процедуру впровадження антиплагіатної системи у ЦНТУ» встановлюються такі показники оригінальності текстів:

- високий рівень оригінальності – понад 70% (текст вважається оригінальним і не потребує додаткових дій щодо запобігання безпідставним запозиченням, але обов'язково розглядається на засіданні кафедри);

- задовільний рівень оригінальності – від 50 % до 70% (наявні окремі ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання, кафедра визначає доцільність повторної перевірки);

- низький рівень оригінальності – від 30% до 50% (наявні ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання з обов'язковою повторною перевіркою);

- неприйнятний рівень оригінальності – менше 30% (наявні суттєві ознаки плагіату, робота до захисту не допускається).

Системний оператор, призначений завідувачем кафедри, здійснює

перевірку на відсутність плагіату та повідомляє завідувачу кафедри результати перевірки та вносить подану кваліфікаційну роботу у кафедральний репозитарій.

Роботи, у яких виявлені текст і матеріали, взяті з кваліфікаційних робіт і літературних джерел інших авторів, тобто такі, у яких чуже авторство видається за своє, не сумісні з моральними й творчими принципами наукової етики, а згідно авторського права є плагіатом.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам, повертається автору на доопрацювання. При неможливості доопрацювання роботи в межах установленого строку, кафедра приймає колегіальне рішення про недопущення роботи до захисту в поточному навчальному році.

Не пізніше ніж за 5 днів до захисту, здобувач вищої освіти надає кваліфікаційну роботу секретарю ЕК для проведення **нормо-контролю**.

В разі успішного проходження нормо-контролю і перевірки на академічну доброчесність, кваліфікаційна робота подається здобувачем вищої освіти керівникові.

Керівник надає відгук про кваліфікаційну роботу, в якому визначаються: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень; вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та висновків; недоліки роботи (за наявності).

Відгук завершується визначенням ступеню відповідності роботи вимогам до кваліфікаційних робіт, містить диференційовану оцінку, з якою робота допускається (або не допускається) до захисту.

Відгук власноруч підписується керівником і не потребує спеціального підтвердження (у вигляді печатки, підписів посадових осіб тощо).

Основні елементи відгуку керівника кваліфікаційної роботи наведено в Додатку К.

Кожна кваліфікаційна робота обов'язково повинна мати зовнішню (міжкафедральну) рецензію. Від ретельності експертизи, аргументованості й повноти висновків рецензентів великою мірою залежить оцінка кваліфікаційної роботи.

Рецензент зобов'язаний провести кваліфікований аналіз сутності та основних положень кваліфікаційної роботи, а також оцінити:

- актуальність обраної теми дослідження;
- чіткість сформульованої мети дослідження;
- вміння користуватись методами наукового дослідження

- репрезентативність, достатність і достовірність даних для розрахунків і аналізу;
- якість проведеного аналізу об'єкта дослідження;
- ступінь обґрунтованості висновків і рекомендацій;
- достовірність отриманих результатів, їх новизну;
- практичну цінність, можливість використання окремих положень роботи в практиці фінансової діяльності.

У позитивному висновку щодо кваліфікаційної роботи рецензент повинен вказати, що вона є завершеною працею, в якій отримані такі результати, які в сукупності вирішують конкретні завдання розвитку фінансової системи, або в якій отримані теоретичні і (чи) експериментальні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку конкретного напрямку певної галузі науки.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) на засіданні екзаменаційної комісії та рекомендовану оцінку. Рецензент підписує рецензію особисто, а його підпис засвідчується печаткою відповідної установи (Додаток Л, М).

На основі відгуку керівника, зовнішніх рецензій, результатів нормоконтролю, перевірки на академічну доброчесність завідувач кафедри приймає рішення щодо допуску роботи до захисту на засіданні ЕК.

Для допуску до захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен мати **не менше однієї наукової публікації за темою роботи**.

Подана до захисту кваліфікаційна робота повинна мати на титульній сторінці підписи здобувача вищої освіти, керівника, завідувача випускової кафедри.

До захисту **не допускаються** здобувачі вищої освіти, які не виконали навчальний план і на момент подання кваліфікаційної роботи на захист мають академічну заборгованість або подали кваліфікаційну роботу, яка за змістом та оформленням не відповідає кваліфікаційним вимогам.

4.2. Організація захисту кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії

Згідно зі встановленим порядком захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії, склад якої затверджується у встановленому порядку. Захист відбувається за участю не менше половини складу екзаменаційної комісії при **обов'язковій присутності керівника роботи**.

Під час прилюдного захисту здобувач вищої освіти доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів ЕК та інших присутніх на захисті фахівців.

Процедура захисту складається з:

а) короткої (до 10 хв.) доповіді здобувача.

У доповіді здобувач повинен розкрити такі аспекти роботи:

- актуальність, мету, об'єкт, предмет і задачі дослідження;
- наукові положення, що виносяться на захист;
- наукову значущість і практичну цінність одержаних результатів;
- зміст запропонованих заходів з обґрунтуванням їхньої ефективності;
- ступінь впровадження результатів дослідження.

Доповідь, як правило, починається словами: «Шановний голову, шановні члени екзаменаційної комісії! Вашій увазі пропонується кваліфікаційна робота на тему ...».

Доповідь обов'язково супроводжується *ілюстративними матеріалами* (креслення, таблиці, графіки, діаграми, рисунки, блок-схеми алгоритмів, формули), які повинні повністю відображати положення, що виносяться на захист та розкривати тему і результати дослідження.

Ілюстративні матеріали подаються на аркушах паперу стандартного формату А4 у кількості 8-10 сторінок, починаються з титульного аркуша (Додаток Н), підшиваються у прозору папку і роздаються кожному члену ЕК.

Ілюстративні матеріали можуть бути представлені наглядно на слайдах комп'ютерної презентації за допомогою мультимедійного проектора.

Ілюстративні матеріали або електронний варіант презентації подається секретарю ЕК на перевірку не пізніше, ніж **за два дні до захисту**.

б) обговорення результатів роботи, під час якого здобувач вищої освіти дає відповіді на запитання членів ЕК, відгук керівника та зовнішні рецензії.

Здобувач зобов'язаний по суті відповісти на запитання, які виникли у членів екзаменаційної комісії під час захисту. Відповіді мають бути лаконічними, впевненими, чіткими, конкретними. Здобувачеві треба виявляти скромність в оцінці власних наукових результатів і тактовність стосовно тих, хто задає запитання. Перед тим, як відповідати на запитання, необхідно уважно його вислухати і за потреби записати.

в) оприлюднення відгуку керівника та зовнішніх рецензентів.

Здобувачам вищої освіти, які повністю виконали індивідуальний план за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справ та страхування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справ, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за результатами захисту кваліфікаційної роботи

виставляється оцінка за системою ECTS, присуджується ступінь вищої освіти магістр та присвоюється кваліфікація магістра з фінансів, банківської справи та страхування.

Секретар ЕК веде протоколи захисту, вносить в них оцінки. Протоколи підписуються Головою та членами ЕК і зберігаються в архіві ЦНТУ. Після захисту кваліфікаційні роботи в той же день здаються здобувачем вищої освіти особисто до архіву університету згідно інструкції архіву.

Матеріали кваліфікаційних робіт, що містять особливо цінні рішення та пропозиції, можуть бути рекомендовані ЕК для підготовки доповідей на науково-практичних конференціях та впровадження в практичну діяльність суб'єктів господарювання.

ЕК приймає рішення щодо рекомендації магістра до вступу в аспірантуру.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили кваліфікаційні роботи, не мають права на отримання диплома магістра.

4.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати наступні вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіти навичками узагальнення, формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи і напрями вирішення задачі, що досліджується.

Критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання змісту і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до вимог.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F») та національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Критерії і шкала оцінювання кваліфікаційної роботи наведено в таблиці 4.1.

На «відмінно» може бути оцінений захист роботи, в якій зроблено детальний критичний огляд різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження

опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій. Доповідь логічно структурована, здобувач продемонстрував добру обізнаність з теми дослідження, надав правильні та чітко аргументовані відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії.

Таблиця 4.1

Критерії і шкала оцінювання кваліфікаційної роботи

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка	
		За національною системою	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО- відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю значних помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64 - 73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60 - 63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	35 - 59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1 - 34

На «добре» може бути оцінений захист роботи, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства/організації, на базі якого досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими. Доповідь логічна, виголошена вільно, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії в основному правильні.

На «задовільно» може бути оцінений захист роботи, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування. Доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні або повні.

Оцінку «незадовільно» заслуговує робота, в якій відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел, аналіз виконаний поверхнево, переважає описовість на шкоду системності і ґрунтовності, запропоновані заходи з аналізу не результативні, економічне обґрунтування неповне. Доповідь містить грубі помилки, здобувач не може відповісти на запитання членів екзаменаційної комісії.

За результатами публічного захисту кваліфікаційної роботи на закритому засіданні ЕК більшістю голосів приймає рішення щодо комплексної оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішніх рецензентів, змістовність доповіді, відповіді на запитання, наявність наукових публікацій, довідки про впровадження результатів).

Позитивна оцінка кваліфікаційної роботи свідчить про відповідність її автора критеріям професійної підготовки. Це служить підставою для присвоєння здобувачеві вищої освіти кваліфікації магістра, що урочисто оголошується по закінченню засідання ЕК.

У випадку незгоди з оцінкою випускник має право подати апеляцію відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ.

Авторів особливо змістовних, теоретично і практично цінних кваліфікаційних робіт ЕК має право рекомендувати для продовження навчання в аспірантурі університету.

Здобувач вищої освіти, який не захистив кваліфікаційну роботу наказом ректора відраховується з ЦНТУ як такий, що не пройшов атестації. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання екзаменаційної комісії, то в протоколі комісії зазначається, що він є неатестований у зв'язку з неявкою на засідання комісії. У випадку неявки здобувача вищої освіти на засідання екзаменаційної комісії з поважних причин, підтверджених відповідними документами, і перенесенням, за рішенням голови екзаменаційної комісії, захисту кваліфікаційної роботи на більш пізній термін, графік роботи екзаменаційної комісії може бути продовжений до кінця календарного року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації до виконання та захисту випускних кваліфікаційних робіт за другим (магістерським) рівнем вищої освіти : для здобувачів вищої освіти ОПІ «Фінанси, банківська справа та страхування» спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / [уклад. : В. В. Сибірцев, Г. Т. Пальчевич, С. А. Фрунза, В. М. Попов] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. фінанс. банк. справи та страхування. Кропивницький : ЦНТУ, 2020. 43 с. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/9541>
2. Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційних робіт за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для здобувачів вищої освіти ОПІ «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Укладачі: Сибірцев В.В., Мельник Т.А., Попов В.М., Задорожня Л.М. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 41 с. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/12362>
3. Положення про кваліфікаційну роботу за другим рівнем вищої освіти для присудження ступеня вищої освіти Магістр. Затверджено рішенням Вченої ради ЦНТУ протокол № 8 від 29.04.2024 р. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/433/polozhennia-pro-kvalifikatsiinu-robotu-za-druhym-rivnem-vyshchoi-osvity-dlia-prysudzhennia-stupenia-vyshchoi-osvity-mahistr.pdf> (дата звернення: 20.08.2024).
4. Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ. Введено в дію наказом ректора ЦНТУ. Затверджено рішенням Вченої ради ЦНТУ протокол № 11 від 29.08.2024 р. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/424/polozhennia-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-v-tsntu.pdf>. (дата звернення: 20.08.2024).
5. Положення про процедуру впровадження антиплагіатної системи у Центральноукраїнському національному університеті. Затверджено рішенням Вченої ради ЦНТУ протокол № 1 від 26.09.2022 р. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/441/polozhennia-pro-protseduru-vprovadzhennia-antyplahiatnoi-systemy-u-tsentralnoukrainskomu-natsionalnomu-universyteti.pdf> (дата звернення: 20.08.2024).
6. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). URL: https://economics.kntu.kr.ua/doc/bibl_opis.pdf. (дата звернення: 20.08.2024).
7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Редакція від 16.08.2024 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 20.08.2024).

ДОДАТКИ

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи

Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет (Центр заочної та дистанційної освіти)
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д.е.н., професор
_____ Володимир СИБІРЦЕВ
« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему:

« Назва роботи »

Виконав(ла): здобувач вищої освіти 2 курсу, групи
ФС-23М ОПП «Фінанси, банківська справа та
страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»

Підпис **ПІБ здобувача**

Керівник роботи: доктор (кандидат) економічних
наук, професор (доцент) кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Підпис **ПІБ керівника**

Рецензент: посада (за наявності)

Підпис **ПІБ рецензента**

м. Кропивницький

Форма заяви здобувача

Завідувачу кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Сибірцеву В.В.

здобувача вищої освіти економічного факультету або центру заочної та дистанційної освіти групи ФС-23М

(ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондового ринку»)

ПІБ здобувача

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконати кваліфікаційну роботу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти на тему:
«_____».

«__» _____ 2024 р.

_____
(підпис)

Погоджено:

Керівник кваліфікаційної роботи:

_____ науковий ступінь, вчене звання, **ПІБ керівника**
(підпис)

«__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування:

_____ док. екон. наук, професор **Сибірцев Володимир Васильович**
(підпис)

«__» _____ 2024 р.

Форма завдання на кваліфікаційну роботу

Центральноукраїнський національний технічний університет
 Факультет економічний або Центр заочної та дистанційної освіти
 Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
 Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
 Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри
Володимир СИБІРЦЕВ

« »   2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи _____
 (назва)

2. Керівник роботи _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання роботи до захисту _____

4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи

_____

_____

_____

5. Консультанти розділів роботи

Розділ (Додатки)	Прізвище, ініціали консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона праці			

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану дослідження		
2.	Підбір та вивчення літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи		
3.	Підготовка та подання керівнику: - першого розділу - другого розділу - третього розділу - вступу та висновків		
4.	Подання робочого варіанту роботи керівнику		
5.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника		
6.	Нормо-контроль секретаря ЕК, перевірка на академічну доброчесність		
7.	Відгук керівника		
8.	Рецензування роботи. Підготовка документів, що подаються до ЕК (листи, довідки, інформаційний листок, висновок-виписка, опубліковані статті).		
9.	Подання роботи завідувачу кафедри на допуск до захисту		
10.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень завідувача кафедри.		
11.	Подання роботи та супровідних документів до ЕК		
12.	Захист роботи		

Дата видачі завдання:

« ___ » _____ 20__ р.

_____ (підпис керівника)

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання:

« ___ » _____ 20__ р.

_____ (підпис здобувача)

_____ (прізвище та ініціали)

Приклад оформлення анотації українською мовою

АНОТАЦІЯ

Шевченко В.М. Фінансова стійкість підприємства: аналіз та напрями зміцнення. Рукопис.

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондового ринку». – Центральноукраїнський національний технічний університет, Кропивницький, 2023.

У роботі досліджено теоретичні та методичні основи управління фінансовою стійкістю підприємства. Поглиблено сутність фінансової стійкості підприємства, означено її специфічні риси та охарактеризовано види. Досліджено методи управління фінансовою стійкістю підприємства.

Запропоновано етапи оцінки фінансової стійкості підприємства. Проаналізовано абсолютні та відносні показники фінансової стійкості НВП ПАТ «Радій», визначено тип фінансової стійкості підприємства. Для встановлення рівня захищеності основної діяльності, який є в підприємствах на даний момент, і яким можна скористатися на випадок форс-мажорних обставин, розраховано запас фінансової стійкості.

Розроблено рекомендації щодо зміцнення фінансової стійкості підприємства, які містять комплекс заходів із оптимізації співвідношення власного та позикового капіталу й створення забезпеченості запасів джерелами їх формування. Обґрунтовано пропозиції стосовно розробки та реалізації фінансової політики, що сприяє безперервній діяльності підприємства в умовах динамічного впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища та забезпечує можливість підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями, його здатність підтримувати стабільне функціонування.

Ключові слова: фінансова стійкість, власний капітал, позикові кошти, нестійкий фінансовий стан, активи, зобов'язання, платоспроможність.

Приклад оформлення анотації англійською мовою

ANNOTATION

Shevchenko V.M. Financial stability of the enterprise: Analysis and directions of strengthening. Manuscript.

Qualification work on degree of the second (master's) level of higher education in the specialty 072 «Finance, banking, insurance and stock market». – Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytsky, 2023.

In work, theoretical and methodical bases of management of the financial stability of the enterprise are investigated. Essence of financial stability of the enterprise is extended, its peculiar features are determined and types are characterized. Methods of management of the financial stability of the enterprise are investigated.

Evaluation stages of the financial stability of the enterprise are offered. Absolute and relative measures of financial stability of RPC «Rady» are analyzed, the type of financial stability of the enterprise is defined. For the establishment of the level of security of primary activity which is in the enterprises for the present moment and which can be used in a case of force majeure circumstances a stock of financial stability is calculated.

Recommendations have been developed to strengthen the financial stability of the enterprise, containing a set of measures to optimize the correlation of equity and debt capital and to create the availability of stocks as sources of their forming. Proposals for the development and implementation of financial policies which promote the systematic operation of the enterprise under the dynamic influence of factors of the internal and external environment and ensure the ability of the enterprise to meet its obligations and its ability to maintain stable functioning are justified.

Keywords: financial stability, equity, debt, unstable financial condition, assets, liabilities, solvency.

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	7
1.1. Економічна сутність кредитного ризику	7
1.2. Чинники виникнення кредитного ризику в діяльності комерційного банку	17
1.3. Методичні основи управління кредитним ризиком комерційного банку	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ (НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»)	46
2.1. Організаційно-економічна характеристика банку	46
2.2. Аналіз ризиків кредитних операцій банку	56
2.3. Оцінка сучасного механізму управління кредитним ризиком банку	72
РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	87
3.1. Перспективи використання сек'юритизації як методу управління кредитним ризиком комерційного банку	87
3.2. Активізація страхування як фінансового інструменту мінімізації кредитних ризиків	102
3.3. Удосконалення інформаційного забезпечення управління кредитним ризиком банку	114
ВИСНОВКИ	125
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	130
ДОДАТКИ	138

Зразок листа клопотання, який друкується на фірменому бланку

Центральноукраїнський національний
технічний університет
Ректору
Кропивному В.М.

Лист-клопотання

Адміністрація Кіровоградського центрального районного відділення АТ «Тамбанк» просить кафедру фінансів, банківської справи та страхування Центральноукраїнського національного технічного університету надати можливість здобувачеві вищої освіти Петренко Олені Ігорівні виконувати кваліфікаційну роботу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти на тему: «Діяльність комерційних банків на ринку страхування» у зв'язку з тим, що для банку цей напрямок дослідження є актуальним та має практичне значення.

Керівник
Кіровоградського ЦРВ
АТ «Тамбанк»

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

М.П.

Зразок довідки про впровадження, яка друкується на фірменому бланку

Довідка

про впровадження

результатів дослідження кваліфікаційної роботи

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Петренко Олени Ігорівни

на тему «Діяльність комерційних банків на ринку страхування»

Довідка видана Петренко Олені Ігорівні в тому, що висновки та пропозиції кваліфікаційної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти прийняті для впровадження в діяльність АТ «Тамбанк».

Практичне значення для банку мають наступні результати здійсненого у кваліфікаційній роботі дослідження:

1. Шляхи забезпечення ефективності діяльності комерційного банку на ринку страхування.

2. Впровадження нових інтеграційних форм співробітництва в практику діяльності банку.

Застосування зазначених рекомендацій дасть можливість підвищити ефективність діяльності АТ «Тамбанк» на ринку страхування.

Керівник
Кіровоградського ЦРВ
АТ «Тамбанк»

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

М.П.

РЕФЕРАТ

Центральноукраїнський національний технічний університет
Факультету економічний або Центр заочної та дистанційної освіти
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Виконавець: _____
(прізвище ім'я по батькові)

Науковий керівник: _____
(прізвище ім'я по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: _____
(назва)

Мета кваліфікаційної роботи полягає в _____

Завданнями роботи є _____

Предметом дослідження є _____

Об'єктом дослідження виступає _____

Наукова новизна _____

Практичне значення _____

Перший розділ роботи присвячений теоретико-методологічним аспектам _____

У другому розділі відображена аналітична оцінка господарської діяльності підприємства, досліджено _____ та проведений аналіз _____

Третій розділ висвітлює проблеми та шляхи вдосконалення _____

За результатами дослідження в роботі сформульовані пропозиції щодо _____

Одержані результати можуть бути використані _____

Апробація роботи (наукові публікації) _____

Рік виконання кваліфікаційної роботи _____

Кваліфікаційна робота містить _____ сторінок, _____ таблиць, _____ рисунків, список використаних джерел із _____ найменувань, _____ додатків. Ілюстративний матеріал до кваліфікаційної роботи викладено на _____ сторінках.

Ключові слова:

Відгук на кваліфікаційну роботу

здобувача вищої освіти _____ групи _____
(прізвище ім'я по батькові)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Центральноукраїнського національного технічного університету

Тема кваліфікаційної роботи _____

Обсяг кваліфікаційної роботи _____

Мета кваліфікаційної роботи _____

Актуальність теми _____

Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності магістра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вирішені у кваліфікаційній роботі завдання відповідають (не відповідають) вимогам до професійної діяльності фахівця за ступенем вищої освіти магістр.

Оригінальність економічних рішень полягає в розробці _____

Практичне значення результатів кваліфікаційної роботи полягає в _____

Висновки підтверджують можливість використання результатів роботи _____

Оформлення кваліфікаційної роботи та ілюстративного матеріалу до неї виконано згідно з _____

Ступінь самостійності виконання кваліфікаційної роботи _____

У роботі відзначені такі недоліки: _____

Відгук про кваліфікаційну роботу в цілому _____

Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки: _____

Висновки про можливість присвоєння випускнику кваліфікації _____

Керівник кваліфікаційної роботи:

кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, банківської справи
та страхування

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

здобувача вищої освіти _____ групи _____
(прізвище ім'я по батькові)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Центральноукраїнського національного технічного університету

Тема кваліфікаційної роботи _____

Висновок про чіткість сформульованої мети, про відповідність кваліфікаційної роботи завданню та освітньо-професійній програмі _____

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи, вміння користуватися методами наукового дослідження, ступінь використання нормативно-методичної літератури та передового досвіду управління _____

Позитивні сторони кваліфікаційної роботи _____

Основні недоліки кваліфікаційної роботи _____

Висновок про кваліфікаційну роботу в цілому _____

Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації _____

Рецензент:

Посада

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

здобувача вищої освіти _____ групи _____
(прізвище ім'я по батькові)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Центральноукраїнського національного технічного університету

Актуальність теми кваліфікаційної роботи _____

Характеристика застосування сучасних методів обробки інформації _____

Характеристика достовірності матеріалів, які використовувалися _____

Основні позитивні якості та основні недоліки роботи з посиланнями на текст кваліфікаційної роботи _____

Практична цінність роботи та реальність реалізації пропозицій _____

Наявність елементів новизни у пропозиціях _____

Загальні враження від кваліфікаційної роботи (оформлення, стиль, грамотність і логічність викладення тощо) _____

Висновок про кваліфікаційну роботу в цілому (із зазначенням оцінки) _____

Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації _____

Рецензент:

науковий ступінь, посада, вчене звання _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

МП

Підпис засвідчую:

начальник (працівник) відділу кадрів _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Титульний аркуш ілюстративних матеріалів

Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет (Центр заочної та дистанційної освіти)
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ
до кваліфікаційної роботи
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему:

« _____ »

Виконав(ла): здобувач вищої освіти 2 курсу, групи ФС-23М ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ПІБ здобувача

Керівник: доктор (кандидат) економічних наук, професор (доцент) кафедри фінансів, банківської справи та страхування

ПІБ керівника

м. Кропивницький

Додаток О

Завідувачу кафедри фінансів, банківської справи та страхування **Сибірцеву В.В.**

здобувача вищої освіти економічного факультету або центру заочної та дистанційної освіти групи _____

(ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондового ринку»)

ПІБ здобувача

ЗАЯВА

Здобувач вищої освіти _____

Даною заявою я підтверджую, що був(-ла) проінформований(-а) про права та обов'язки здобувача вищої освіти Університету, про правила, що стосуються перевірки оригінальності випускних кваліфікаційних робіт, викладеними в «Положенні про процедуру впровадження антиплагіатної системи у Центральноукраїнському національному університеті».

Тому заявляю, що я згоден(-на) на обробку моїх письмових робіт у відповідності з антиплагіатними процедурами Університету, а також на архівування цих робіт в базу даних репозитарію згідно з антиплагіатними правилами і процедурами Університету.

Заявляю, що моя випускна кваліфікаційна робота, виконана самостійно і не містить елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних інформаційних та літературних джерел мають відповідні посилання.

Я також свідомий(-ма) того, що у випадку, якщо робота написана мною, за рішенням Комісії університету буде містити факти плагіату, це буде підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, або, якщо коефіцієнт подібності буде перевищений, робота буде повернута на доопрацювання. Робота для перевірки Університетом надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

«___» _____ 2024 р.

_____
(підпис)

* Під обробкою розуміється порівняння змісту роботи переданого на перевірку в Інтернет Систему для виявлення фактів запозичення, генерації Звіту Подібності та зберігання документів в базі даних для порівняння даних робіт з майбутніми роботами

Висновок керівника/комісії
про допуск кваліфікаційної роботи до захисту

Підтверджую(ємо) ознайомлення з результатом повного Звіту Подібності:

Автор:.....

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Після перевірки Звіту Подібності було зроблено такий висновок:

- Запозичення, виявлені в роботі : , є законними і не є плагіатом. Таким чином робота незалежна і допускається до захисту .
- Запозичення не є плагіатом, але знайдена кількість цитат перевищує 50% обсягу роботи. Таким чином робота повинна бути відкоригована.
- Виявлені запозичення роблять роботу незаконною і схильною до плагіату. Таким чином робота не допускається до Захисту .
- Кваліфікаційна робота містить навмисні текстові спотворення, як передбачувані спроби приховання запозичень. Таким чином робота не допускається до захисту .

«__» _____ 2024р.

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали керівника)

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали Голови комісії)

**Приклади оформлення списку використаних джерел
відповідно ДСТУ 8302:2015**

Таблиця Р.1

Приклади оформлення

Джерела	Приклади оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укראгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Статті з продовжуючих та періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i> . 2013. Вип. 148. С. 31–34. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i> . 2016. № 6. С. 23–28. Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i> . 2017. № 1, т. 2. С. 45–58. Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i> . 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.

Джерела	Приклади оформлення
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.</p>
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/131518 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).
	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
Інші документи	
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.

Джерела	Приклади оформлення
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106–107</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

Джерело: https://economics.kntu.kr.ua/doc/bibl_opis.pdf

Навчально-методичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
для здобувачів ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Укладачі: *Сибірцев В.В., Мельник Т.А. Задорожня Л.М.*

Рецензенти: *Жовновач Р.І.*
Гаврилова Н.В.